

Розділ 4
ЗАЧІСКИ ХІХ СТ.

4.1. СТИЛЬ АМПІР У ПЕРУКАРСТВІ

У жіночій моді ще з часів Директорії залишилася популярною зачіска «під Тита» (рис. 4.1 *a*). Вона не змінювалася до 1815 р. Про це свідчить портретне зображення Марії-Луїзи (1810), виконане П. Прудонем.

Для зачісок характерною є помірна форма. За силуетом вони нагадують античні грецькі та римські зачіски (рис. 4.2 *a, б*).

У період ампіру (від франц. *empire* — «імперія»), тобто пізнього класицизму, волосся пабуло природного кольору, пудра і перуки остаточно вийшли з моди. Зачіски стилю ампір сприяли розвитку перукарського мистецтва. Особливістю зачісок того часу була віртуозна техніка завивки, за допомогою якої в зачісці створювали локони різних типів. У зачісках використовували шиньйони. Їх кріпили за допомогою шпильок, гребінців, сіток, іноді каркасів конусоподібної форми. Якщо з 1810 р. в моді були зачіски з короткого завитого у локони волосся, то в 1815 — зачіски пірамідальної форми. Модний колір волосся — всі відтінки



Рис. 4.1. Варіанти жіночих зачісок «під Тита»:

- a* — прикрашена наколкою та перлами;
- б* — з косами й завитим волоссям



Рис. 4.2. Античні мотиви у перукарському мистецтві часів ампіру:
 а — зачіска з об'ємом на потилиці знизу; б — зачіска з об'ємом посередині
 потилиці; в — зачіска з об'ємом на маківці; г — портрет мадам Рекамьє

каштанового. Косметику застосовували помірно: насамперед помаду, парфуми, рум'яна, білила, олівець для губ та ароматичні есенції.

У згаданий період у жінок стала популярною зачіска «а-ля Нінон». У такій зачісці волосся над чолом і на скронях завивало в щільно прилеглі до голови локони, на потилиці укладали буклі, а маківку прикрашали пером. У межах стилю ампір відродилося греко-римська зачіска «нодус», яка мала об'єм над чолом джгутоподібний обідок навколо голови й невеликий вузол на маківці.

тилиці знизу. Перукарі вивчали античні зачіски і майже без змін відтворювали їх. Популярними стали локопи різноманітних видів. Залежно від їхньої форми з'явилися відповідні назви: «спіралеподібні», «стружка», «стрічками», «трубчасті» та ін. Деякі зачіски, що були відроджені з античності, називали ім'ям жінок, які колись їх носили: «а-ля Лівія», «а-ля Плотина», «а-ля Клеопатра» тощо. Модним став золотаво-каштановий колір волосся.

Після повалення Директорії Наполеон Бонапарт проголосив себе консулом та імператором. Наполеон, захоплений культурою й устроєм античності, намагався відродити закони, характерні для римської імперії. Протягом усього періоду його правління (1804—1815) у мистецтві та моді панував стиль ампір. Класичні ознаки цього стилю запозичені переважно з греко-римського мистецтва.

У період панування стилю ампір сформувалася зачіска, яка стала поштовхом для розвитку тенденцій, властивих наступному стилю. На тім'ї робили прямий проділ, зачісували волосся на скроні й завивали локони. З потилиці волосся підіймали догори, на маківку, і формували декоративний пучок або кріпили шиньйон. Прикрашали зачіску намистом, квітами, заколками, брошками (рис. 4.3).

Чоловічі зачіски стилю ампір продовжили тенденції періоду Директорії. В моді залишилися стрижки «а-ля Каракалла», «а-ля Гітусе». Після художнього оформлення зникла притаманна цим зачіскам недбалість (рис. 4.4 а, б). Стрижки виконували на природному волоссі, про перукарі вже не згадували.

Волосся над чолом укладали в «звук», який дуже нагадував тріпотіння пір'я. У чоловічих зачісках стали модними проділи. Чоловічі частіше волосся зачісували до обличчя. Такі зачіски мали назву «подих вітру» (рис. 4.5).

Головні убори чоловіків набували форми циліндра, а невеликі криски — дугоподібної форми. Популярними стали бакенбарди.

Під впливом східних походів Наполеона в жіночій моді



Рис. 4.3. Зачіска із низкою перлів

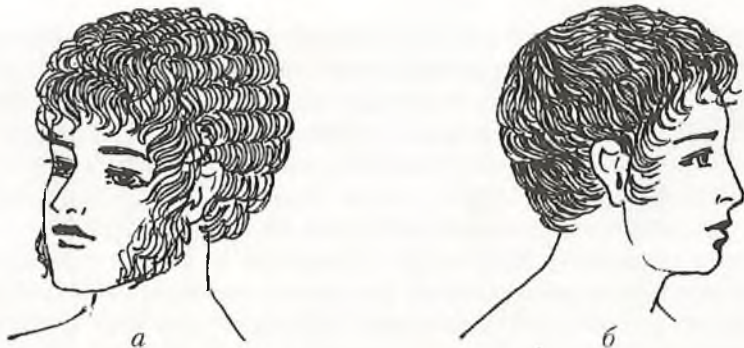


Рис. 4.4. Чоловічі зачіски стилю ампір:
а — стрижка «а-ля Каракалла»; б — стрижка «а-ля Титус»



Рис. 4.5. Зачіска «подих вітру»

з'явилися головні убори, що пагадували чалму, тюрбан. Їх прикрашали пір'ям, брошками. Але найпопулярнішим головним убором була «кибитка», оздоблена мереживом і стрічками.

Жіночі зачіски прикрашали діадемами, обручами, квітами, перлами, брошками, пір'ям. Користувалися популярністю парфуми, ароматичні есенції, помади, пудра, рум'яна. Чоловіки, наслідуючи Наполеона, користувалися одеколоном (дослівно — «кельнський вода»).

4.2. ЗАЧІСКИ У СТИЛІ БІДЕРМЕЙЄР

Після повалення наполеонівської імперії в Європі перевагу віддали новому стилю, який у моді й побуті набув назви бідермейєр, у мистецтві — романтизм. У світі моди пріоритет перейшов до Австрії. Прикладом для наслідування став герой літературного твору Людвіга Ейхродта Бідермейєр Людерлоост — сільський учитель, пізніше успішний комерсант. Його смаки та погляди відповідали поглядам буржуазного суспільства. Кар'єра цього героя була прикладом для багатьох чоловіків.

Бідермейєр трансформував форми ампіру в дусі інтимності й домашнього затишку; в ньому відбилися як демократизм міщанського середовища, так і його смаки та вподобання. Найяскравішою цей стиль проявився у моді, яка до середини XIX ст. мала характерні риси фангазійного декору із відбитком міщанства. Ідеалом жіночої краси стала «світська левиця» із золотавим, мідно-каштановим

новим або темно-каштановим кольором волосся, тонкою талією й замріяними виразними очима на блідому обличчі.

Характерною рисою зачісок були об'єми на скронях і маківці (рис. 4.6 а, б, в). Маючи єдину силуетну форму, вони практично не повторювалися за оформленням. Це були справжні витвори мистецтва.

Кожна жінка по-своєму розв'язувала проблему красивої зачіски. Для створення форм використовували буклі, локони, кучері, коси, петлі, джгути (рис. 4.7 а, б, в). Модними стали різноманітні проділи: зигзаг, поперечний, прямий, косий, боковий, V-подібний.

Дуже популярними були зачіски, в яких волосся від вуха до уха, через середину тім'я, ділили поперечним проділом, збоку



а



б



в

Рис. 4.6. Зачіски у стилі бідермейер:

- а — портрет герцогині Ангулемської, Французька літографія (1823–1825);
- б — В. Бичей. Портрет королеви Марії-Антуанетти, дружини Вільяма IV (1831);
- в — Г. Ватт. Портрет дами (1830–1834)



a



в

Рис. 4.7. Жіночі зачіски з використанням буклів, джгутів, локонів:

a — з буклями, V-подібним проділом і бантом з волосся;

б — комбіновані зачіски;

в — із завитими локонами (портрет Олександри Муравйової)



б

робили додатковий проділ. З одного боку на скроні волосся щільно закручували в дрібні локони, а з другого — укладали об'ємну хвилеподібну форму, що переходила у велику буклю. Волосся, що залишалося на тім'ї й потилиці, збирали на маківці в «хвіст». З «хвоста» формували велику петлю і тонкі джгути або «кони».

якими обв'язували петлю біля її основи. На потилиці знизу петлі кріпили прикрасу (бант, квіти, брошка або гребінець). Таку зачіску носили жінки на початку 20-х років XIX ст.

Наприкінці 20-х років переважна більшість зачісок стали ще ошатнішими. Популярності набула асиметрія, багато зачісок нагадували китайські (рис. 4.8. *а б, в*). Конструкції зачісок будувалися на основі каркасів, шишйонів, уже готових деталей.

Модними стали пухнасті зачіски зі збитим волоссям на скронях у вигляді стружки. Їх називали «збиті вершки», «навіяний спіг» (рис. 4.9 *а, б*).

У середині 30-х років XIX ст. з'явилася зачіска з висячих локонів на скронях, прикрашена декоративним пір'ям. Її назвали «а-ля Гортензія Манчіні».

У 40-х — 50-х роках на стиль бідермейер помітно вплинув англійський романтизм, що проявився в довгих, правильної форми локонах — англезах. Ці охайні зачіски отримали назву «плакуча верба» (рис. 4.10).

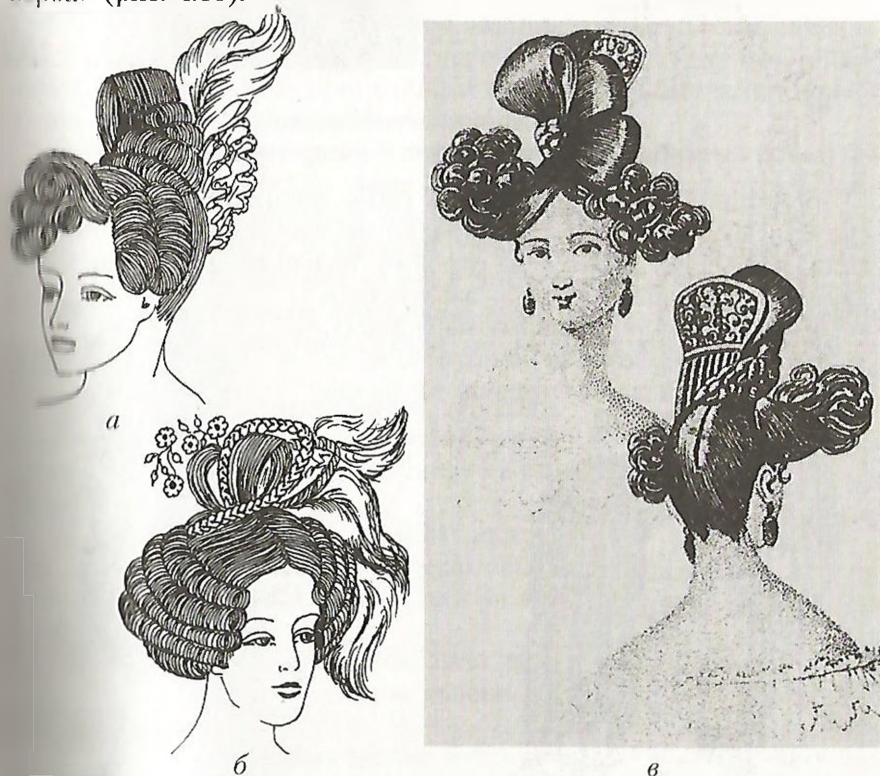


Рис. 4.8. Асиметричні зачіски 20 — 30-х років XIX ст.:

а — з буклів і петель, оздоблена мереживом та пір'ям;

б — використання штучного волосся; *в* — асиметричне оформлення зачіски



а



б

Рис. 4.9. Зачіски «навіяний сніг»:

а — доповнена бантом і квітами; *б* — доповнена тюрбаном

В останній період романтизму (40-ві роки XIX ст.) змінилися естетичні форми зачісок. Поширення набули високі пучки на маківці, при цьому волосся на скронях гладенько зачісували у вигляді півкола (рис. 4.11) або заплітали в коси й укладали «бубликом» на скронях, абираючи кінці волосся на потилицю, де їхню прикріплювали шиньйон чи пучок із кіс (рис. 4.12 *а, б*).



Рис. 4.10. Зачіска «плакуча верба»



Рис. 4.11. Зачіска з півколами на скронях і об'ємом на маківці

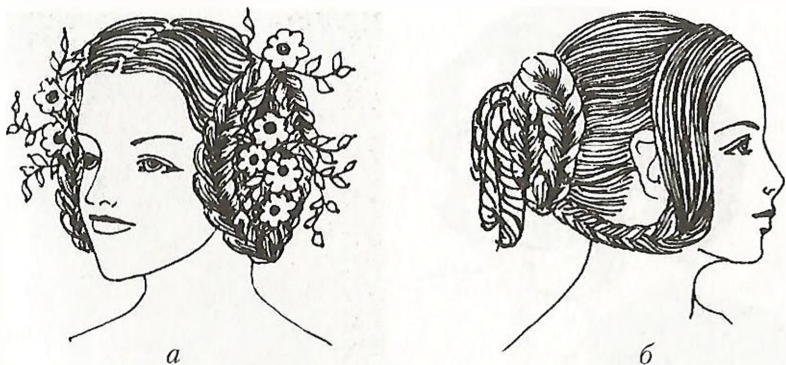


Рис. 4.12. Зачіски 40-х років XIX ст.:
а — «бублик»; б — «ізабо» середньовічного типу

Зачіски доповнювали головними уборами, які в цей період також стали витворами мистецтва. Капелюшки типу «кибитка» багато прикрашали квітами, мереживом, стрічками, бантами, брошками, пір'ям. Ці ж прикраси використовували і для зачісок, доповнюючи вінками з троянд, черепаховими гребінцями, діадемами, аграфами. Ювелірні прикраси набули надзвичайної краси й витонченості. Гігієна тіла стала культом.

Чоловічі зачіски мало змінилися порівняно з початком XIX ст. Короткі стрижки домінували впродовж усього періоду панування стилю бідермейер. Залишилося популярним завите волосся в зачісці «а-ля Каракалла». Зачіски типу «а-ля Титус» набули більшого об'єму над чолом у вигляді «кока» (рис. 4.13).

Волосся зачісували переважно до обличчя. У зачісці «подих вітру» на обличчя зачісували волосся навіть із потилиці (рис. 4.14).

Залишилися популярними проділи. Залишилася наскрізний проділ, який починався під чолом і закінчувався унизу на потилиці (рис. 4.15).

Він начебто поділяв зачіску навпіл. Шість дюймів довжина волосся дещо збільшувалася, зачіски завивали в локони або «віли» (рис. 4.16).

Збереглася мода на бакенбарди «фаворити» (рис. 4.17 а), а також голсе обличчя.

У деяких військових можна було побачити невеликі вуса, що доповнювали коротку стрижку й бакенбарди. В кінці панування стилю бідермейер з'являються



Рис. 4.13. Варіант чоловічої зачіски «а-ля Титус» із більшим об'ємом над чолом у вигляді «кока»



Рис. 4.14. Зачіска «подих вітру» із зачісуванням волосся на обличчя



Рис. 4.15. Зачіска з наскрізним проділом



Рис. 4.16. Зачіска із локонами і хвилями

бакенбарди різних видів — «акулячі плавники», «ковбасні», «штопороподібні та ін. (рис. 4.17 б, в).

Чоловічі зачіски доповнювали головними уборами у вигляді циліндра, ширококрисих капелюхів. До аксесуарів належали тростини, рукавички, парасольки, носові хусточки, годинники в ланцюжках, краватки.



а



б



в

Рис. 4.17. Бакенбарди різних видів:
а — «фаворит»; б — «акулячі плавники»; в — «ковбаски»

4.3. ЄВРОПЕЙСЬКА МОДА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ — ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Французька революція 1848 р. ознаменувала кінець стилю Вікторіанський.

Настав час безмірної розкоші, а разом із тим — еkleктики в моді, тобто поєднання різноманітних стилів. З 1850 р. до кінця 1860-го панував «виставковий» стиль «другого рококо». Моду, як і раніше, диктувала аристократія. Втіленням жіночності й предметом наслідування з 1853 р. стала імператриця Євгенія Монтихо, дружина Наполеона III (племінника Наполеона I). Розкішне обличчя з криноліном вимагало відповідної зачіски, оздобленої живими квітами. Імператриця мала гарне золотаве волосся, і жінки прагнули наслідувати Євгенію, намагалися висвітлювати волосся (рис. 4.18). У цей період перукарі Гуго й Річардсон розробили суміш для знебарвлення волосся, до складу якої увійшов перший подвійний. Золотокосих красунь із цього часу стало більше.

Друга половина ХІХ ст. відзначалася великими науковими відкриттями, дослідженнями, з'явилася фотографія, зросла кількість закладів, промислових підприємств. Це був період активної

жіночої емансипації. Захоплення наукою, мистецтвом, спортом дало можливість створити гідну конкуренцію чоловікам.

Характерною рисою жіночих зачісок 50–60-х років XIX ст. був прямий проділ. Волосся укладали гладенькими півколами на вухах, над чолом робили валикоподібні форми, що нагадували зачіску Марії Стюарт. Закручували волосся у локони ідеальної форми і зачісували їх до потилиці (рис. 4.19 *a, б, в, г*).

Популярними були зачіски з низькими пучками на потилиці, до яких збоку й знизу кріпили штучні локони (рис. 4.20 *a, б, в*).

Інша зачіска — «а-ля курон» (корона) нагадувала форму вінця із завитого волосся, до нього на потилиці приколювали шиньйон із буклів і локонів, обвитих косою. Цю зачіску доповнювали квітами, гребінцями, стрічками, а пучки покривали сіткою. Улюбленими головними уборами були плоскі капелюшки — капори, які зав'язували під підборіддям.

У перукарському мистецтві з'явилася електрична машинка для стриження волосся (1882), щипці Марселя Граато для ондулюції (тобто завивки, *ondulenz* — хвилястий) волосся гарячим способом (1875); ці інструменти постійно вдосконалювали, і до кінця сторіччя вони набули великої популярності.

У перукарському мистецтві ондуляція волосся зайняла особливе місце, стала улюбленим видом укладки. Ця технологія поширилася не тільки в Франції, а й далеко за її межами. Вся Західна Європа «ондулювала» волосся. Оформлення зачісок було різне. Частіше ондуляцію робили в напрямку до маківки, зберігаючи при цьому проділ. На потилиці волосся зверху донизу заплітали в тричотири коси, підгортали їх потім усередину, кріпили зав'язками і прикрашали додатково штучною косою, викладеною у вигляді обідка.

Зачіски 70–80-х років XIX ст. характерні вертикальним подовженням деталей (рис. 4.21 *a*). Цей період називають періодом «позитивізму».



Рис. 4.18. Імператриця Євгенія Монтизо, дружина Наполеона III



a



б



в



г

Рис. 4.19. Зачіски із локонами у стилі Марії Стюарт:

а — з прямим проділом і півколами на скронях; б — з валикоподібною формою
в — «а-ля Ежені», що за силуетом нагадувала зачіску Марії Стюарт;
г — з вертикальними локонами, об'ємами на потилиці



a



б



в

Рис. 4.20. Зачіски з низькими пучками на потилиці:
a — з шиньйоном із кіс і локонів; *б* — із штучною косою та
 буклями; *в* — імператриці Євгенії та її фрейлін



а



б

Рис. 4.21. Зачіски з вертикальним подовженням деталей:
а — каскад локонів; б — різновиди зачісок із локонами, буклями, косами

демонстрації коштовностей, речей, одягу, прикрас. У моді панував розкішний еkleктичний стиль, але без смаку.

Каскади локонів, буклів, кіс від маківки спадали на потилицю, а потім на шию й спину (рис. 4.21 б). Популярними були зачіска в сітці, доповнення джгутами — торсадо із штучного волосся, квітками та декоративними заколками. Перукарі, які виконували зачіски, почали звертати увагу на індивідуальні особливості своїх клієнток, їхній вік, призначення зачіски. З'явилися зачіски домашні, для прогулянок (рис. 4.22), ранкові (рис. 4.23), вечірні, вихідні, для балів, салонні (рис. 4.24) та ін.

Великою популярністю користувалися крепони (підкладки), виготовлені з тканини, які часто брали навіть напрокат (рис. 4.25). Модами були зачіски з валиками на потилиці, вкладені в сітку. З боків на потилиці залишали «стрічки» волосся, які укладали поперек потилиці (назустріч одна одній) і сколювали брошкою. Над чолом волосся поділяли прямим проділом і з обох боків на зчеплення укладали об'ємні буклі у напрямку до маківки. В іншому варіанті цієї зачіски волосся над чолом укладали в об'ємний пучок.

Зустрічалися зачіски з дрібно завитими чубками й каскадом локонів на потилиці. Вони мали назву «каскад із зефіром»



Рис. 4.22. Зачіска для прогулянок



Рис. 4.23. Ранкова зачіска



Рис. 4.24. Вечірня зачіска

(зефір — легкий вітерець). Поступово чубки набули масивності, стали низькими. Зачіски здебільшого виконували із завитого волосся з використанням підкладок. Хвилеподібне волосся стало найпопулярнішим (рис. 4.26).

Наприкінці XIX ст. в моду увійшли зачіски на основі ондуляції — «бандо» (пов'язка). Вони були різних розмірів, гармонійно поєднувались із S-подібним силуетом сукні. Волосся над чолом та на потилиці збивали в об'єми, загортали у напрямку до маківки і там формували великий пучок. На скронях об'єми були різні — від широко укладеного волосся до помірного об'єму. Ці зачіски стали настільки улюбленими, що жінки залишилися вірними їм і в наступному періоді розвитку моди (рис. 4.27).

Зачіски «сахарет» з'явилися паралельно з «бандо». За силуетом вони нагадували зачіски стилю бідермейер. Оформлення «сахаретів» було хвилеподібним, часто конусоподібним. Доповнювали зачіски у певний час вигадливої форми капелюшки з вусями, мереживом, стрічками, пір'ям, брошками, квітками.

Чоловічим ідеалом, як і раніше, залишалася ділова, міцна, розумна людина. Зачіски чоловіків мало змінилися порівняно з першою половиною XIX ст. Деякі чоловіки почали накручувати волосся щипцями або на папільютки. Стрижка міцно закріпилася у моді. Зачіски урізноманітнювали проділами і використанням бриліну, (спеціальної помади для волосся), олії, фабри. Ними надавали волосся глядєнької поверхні та блиску. Деякі знові моди не відмовлялися від укладки волосся хвилями, застосовуючи для цього «холодний» або «гарячий» метод. Ті люди носили романтичні зачіски з подовженого волосся, іноді загорнутого всередину (рис. 4.28).



Рис. 4.25. Зачіска із шиньйоном і підкладками



Рис. 4.26. Хвилеподібне волосся «каскад із зефіром»



Рис. 4.27. Зачіска на основі модуляції — «бандо» (пов'язка)



Рис. 4.28. Романтичні зачіски з подовженого волосся

Бакенбарди, різні за формою і довжиною, залишилися в моді (рис. 4.29 а, б). Деякі з'єднувалися на підборідді, створюючи форму, що нагадувала «хвіст ластівки».

Оформлення борід було також різним. Носили круглі

бороди «жабо», квадратні, напівкруглі, клиноподібні, подвійні, «російські». Бороди, як правило, доповнювали вусами (рис. 4.30 *а, б*), часто їх фарбували хною й басмою.

Зустрічалися чоловіки, які гладенько голили підборіддя, залишаючи пишні бакенбарди з вусами (або без вусів). Можна було побачити і невелику вертикальну смугу на підборідді — еспаньйолюку.

4.4. ЗАЧІСКИ СТИЛЮ МОДЕРН

Провідний стильовий напрям кінця ХІХ — початку ХХ ст. у культурі та мистецтві має назву «модерн». Під цим поняттям слід розуміти прикмети сучасного, новітнього стилю. Модерн виник як протест проти міщанської еkleктики та внаслідок наміру створити абсолютно інший «смак» епохи. Прогресивні риси модерну дали поштовх до розвитку нових творчих напрямів, таких, як конструктивізм і функціоналізм. У цей час єдиний напрям у галузі моди відсутній. Більшість використовувала зручні моделі, їх зміна відбувалася швидко. Законодавцями моди виступали актори, співаки, спортсмени. Популярними стали асиметричні форми, вигадливі обтічні лінії; відзначалося захоплення романтизмом та історією (антична, середньовічна мода, слов'янські й східні мотиви).

Це був час відкриттів і винаходів у перукарській справі й косметології. У 1880-х роках німецький перукар І. Мейєр вперше використав плоске накручування волосся для завивання. Це дало змогу поєднати в одній зачісці локони різних видів. У 1884 р. перукар Фішер винайшов метод завивання «мертвого» волосся (для постижерних виробів). У 1891 р. видатний винахідник Едвісон відкрив, як застосувати електрику для завивання волосся.

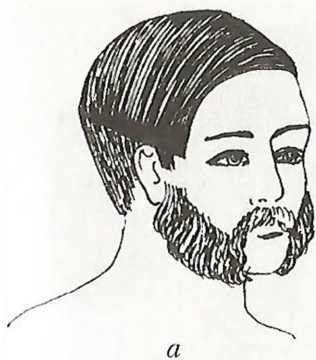
У жіночій моді деякий час залишався актуальним S-подібний силует сукні; підкреслювалися тонка талія, пишні груди.

Дедалі частіше зустрічалися зачіски з ондульованим волоссям (рис. 4.31 *а, б*). Активна текстура стала основою зачісок.

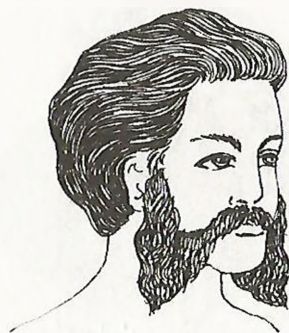
Хвилеподібні, асиметричні форми зачісок нагадували романтичні моделі попереднього періоду (рис. 4.32).

Зачіски «бандо» у період модерну нагадували «бандо Ежені» імператриці Євгенії. Зачіски конусоподібної форми створювали як з прямого, так і з ондульованого волосся (рис. 4.33 *а, б*).

Великою популярністю користувалися накладні шпильони та окремі постижі у вигляді локонів, пучків, буклів. У період російсько-японської війни (1904–1907) стали модними зачіски з пачками; вони трохи нагадували японські й доповнювали їх гребінцями, декоративні шпильками.



a



б

Рис. 4.29. Бакенбарди:

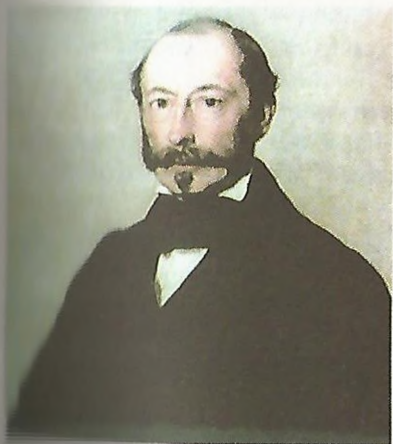
a — заокругленої форми; *б* — із загостреними кінцями



a



б



в

Рис. 4.30. Бороди
і бакенбарди:

a — круглі бороди «жабо»
з вусами;
б — клиноподібні бороди;
в — бакенбарди



Рис. 4.31. Зачіски з ондульованим волоссям:

а — хвилеподібна, прикрашена мереживом; б — з об'ємом над чолом

Хвилясте волосся міцно увійшло в моду. Час вимагав докорінних змін у технологіях. Технічний прогрес впливав на перукарське мистецтво. У 1904 р. німець Карл Неслер винайшов особливу термічну завивку; хвилястість волосся зберігалася протягом кількох місяців. У моду перманент увійшов на початку XX ст. і дуже довго був популярним. Протягом 1909–1925 рр. провідні перукарі багатьох країн (Неслер, Мейєр, Шифф, Ежен, Лямер, Уеллс) проводили експерименти з хімічними сумішми та різними інструментами для надання перманенту природного вигляду. З 1912 р. в розпорядженні перукарів з'явилися філіровочні ножиці та електричний фен — громіздкий агрегат, який поступово вдосконалювали.



Рис. 4. 32. Хвилеподібна, асиметрична форма зачіски

Волосся завивали як горизонтально, так і вертикально, використовуючи для цього пару, а згодом — електрику. Ця технологія зберігалася майже до кінця XX ст. Хоча термічна завивка й стала у період модерну основою, однак перукарі успішно продовжували користуватися щипцями Марселя. Деякі жінки, не маючи фінансових можливостей зробити професійну зачіску в домашніх умовах дрібно пакручували волосся або заплітали багато коси і потім їх розчісували. Так з'являлися

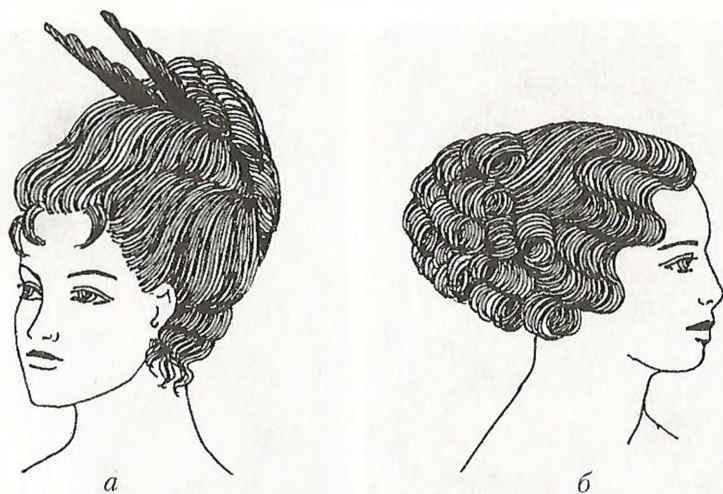


Рис. 4.33. Зачіски конусоподібної форми:

a — вертикальна, прикрашена наколкою; *б* — горизонтальна

пінна форма з активною текстурою волосся, яку потім укладали конусоподібно.

У період Першої світової війни багато жінок пішли на поля битви санітарками. У зв'язку з цим для зручності більшість із них підстригали волосся. З'явилися стрижки «російська», «а-ля garçon», «під хлопчика». Поширенню моди сприяли зірки німого кіно, співаки та інші знаменитості. Стали популярними стрижки «бубі конф», «боб». Більшість стрижок укладали хвилями за допомогою гарячих щипців або пальців рук. Різноманітність стрижок полягала в оформленні хвиль, розміщенні проділів (рис. 4.34 *a, б, в*). Така мода не означала відмови від довгого волосся. Перукарі виконували зачіски з довгого гладенького чи завитого волосся, розділеного на проділ і зав'язаного у вузлик або пучок знизу на потилиці (рис. 4.34 *г*).

У період модерну серед жінок домінував темний колір волосся, але блондинки також мали успіх. Головні убори, що доповнювали зачіски, були різних розмірів — від невеликих капелюхів із вушками до дуже великих з пір'ям, брошками та драпіруванням. Зачіски і головні убори оздоблювали шовковими або оксамитними стрічками з аграфами, намистом, коштовностями (рис. 4.35).

У чоловічій моді перевагу віддавали елегантності, діловитості, практичності. Чоловіки майже не змінили зачісок. Як і раніше, у моді була охайна стрижка (рис. 4.36 *a, б, в, г, д*), дбайливо доглянута борода й вуса, для яких використовували спеціальні помади, мюси, фарби, бріоліни. Капелюх, тростина, парасолька, годинник на ланцюжку, пенсне, краватка — ось аксесуари галантного чоловіка в період модерну.



а



б



в



г

Рис. 4.34. Стрижки часів Першої світової війни:
а, б — стрижка «буні копф»; в — «боб»; г — технологія виконання зачіски з вузлом



Рис. 4.35. Зачіски у стилі модерн

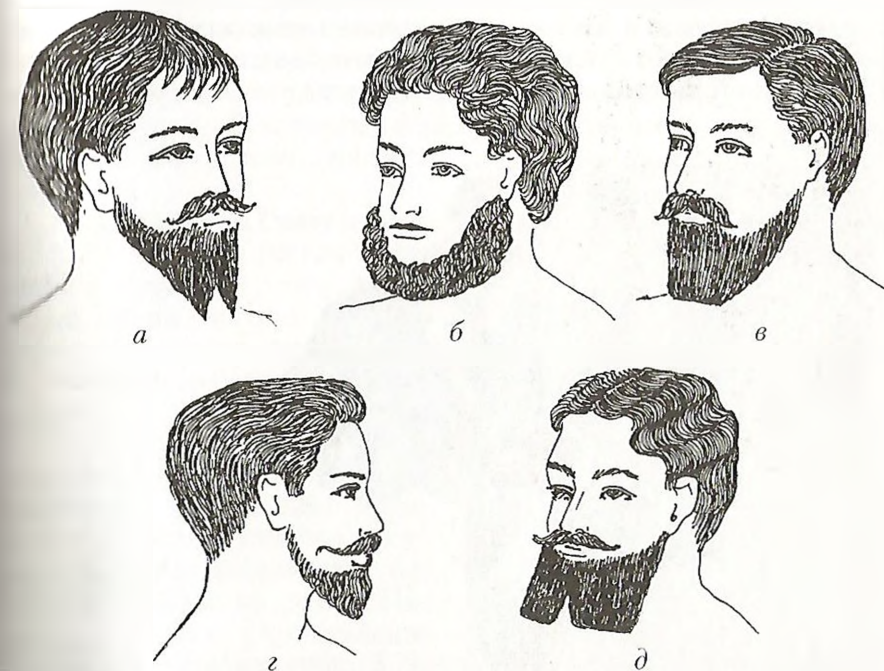


Рис. 4.36. Вигляд галантного чоловіка у період модерну:

а — зачіска, доповнена бородою «хвіст ластівки»; б — зачіска, доповнена бородою «жабо»; в — зачіска, доповнена бородою «лопатка»; г — зачіска, доповнена овальною бородою; д — зачіска, доповнена роздвоєною квадратною бородою

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

1. Від якого слова походить назва стилю ампір?
2. Яким чином особливості стилю ампір відображені у перукарському мистецтві?
3. Які характерні особливості стилю бідермейер? Що є причиною появи цього образу в моді початку XIX ст.?
4. Чим різняться зачіски початку 20-х років XIX ст. від кінця цього ж періоду?
5. Які зміни відбуваються у перукарському мистецтві в 40-ві роки XIX ст.?
6. Назвіть характерні особливості модного чоловічого та жіночого образу початку другої половини XIX ст.
7. Що таке ондуляція? Коли з'явилася ця технологія у перукарському мистецтві?
8. Назвіть дві-три особливості, характерні для жіночої та чоловічої зачіски другої половини XIX ст.
9. Що означає слово «модерн»? Що було причиною виникнення напрямку «модерн» у мистецтві?
10. Назвіть зачіски в стилі «модерн» і розкажіть про особливості цього стилю у перукарському мистецтві.
11. Який винахід зробив Карл Неслер?

